

Hur fungerar digital miljörapportering?

För att säkerställa att Trafikverkets mål på bl.a. fossilfria drivmedel i alla entreprenader 2030 uppfylls så inför Trafikverket ett nytt digitalt arbetssätt för att effektivisera uppföljningen av miljöpåverkan. Målet är att skapa löpande översikt av drivmedelsanvändning och transport av massor i våra bygg- och driftentreprenader. Kraven på digital rapportering av miljödata införs från 2024.

Omfattning

Trafikverkets mål är att alla nya upphandlingar av entreprenader för byggande och underhåll av vägar och järnvägar ska omfatta krav på digital miljörapportering. För att alla ska hinna anpassa sina system och rutiner införs kraven stegvis i **nya** upphandlingar från mitten av mars 2024 och i dialog med branschföreträdare.

Miljödata sänds som **digitala följesedlar** till Trafikverkets interna systemstöd för analys av miljödata.

Hur fungerar det?

När en tjänst är utförd i projektet redovisas det via mobil eller dator i ditt systemstöd, exempel på tjänst är transport av massor eller grävmaskinsarbete. För att skapa ett enhetligt flöde mellan alla parter så redovisas miljödata utifrån en gemensam informationsstandard, i form av en digital följesedel enligt BEAst standarden. Detta skickas elektroniskt genom leverantörsledet till entreprenör som sedan skickar vidare till Trafikverket. Kunder och leverantörer använder sina befintliga systemstöd och säkerställer att dessa redan klarar av, eller anpassas för, detta meddelandeflöde.

Steg 1

Första steget omfattar drivmedelsåtgång och transporter av överskottsmassor i entreprenader över 50 miljoner kronor och alla kontrakt avseende basunderhåll väg. Vi riktar in oss på de stora utsläppskällorna i dessa projekt enligt nedan.

Fordon eller arbetsmaskiner	Vikt
Tung lastbil	över 3,5 ton totalvikt
Grävlastare	över 14 ton maskinvikt
Grävmaskin hjul	över 15 ton maskinvikt
Grävmaskin band	över 20 ton maskinvikt
Hjullastare	över 10 ton maskinvikt
Dumper	över 20 ton lastvikt

Innan bygg-/anläggningsstart ska möten mellan entreprenör och Trafikverket hållas. Vid dessa möten fastställs innehållet i de digitala följesedlarna och förmåga att skicka och ta emot elektroniska meddelande.

Entreprenören ska tillämpa digitala följesedlar från den dag då bygg-/anläggningsarbetet påbörjas. Under de sex (6) första månaderna tillåts separat rapportering enligt överenskommelse, detta övergår därefter till att enbart rapportering via digitala följesedlar godkänns. Du som entreprenör ska senast vara inkommen vid månad tre (3) från arbetets uppstart.

Metod och format för överföring av meddelanden

Den av Trafikverket kontrakterade entreprenören sänder över de digitala följesedlarna i enlighet med kraven i kontraktet. Följesedlar ska följa senaste version av standarden BEAst Supply 4, där inskickning av meddelanden görs via Peppolnätverket. Initialt accepteras även BEAst Supply NeC 3.1 och inskickning via Trafikverkets webbtjänst.

Vilken data ska in?

Alla följesedlar

Avtalsnummer

Registreringsnummer/fordons-id

Start- & stopplats (leveransplats)

Start- & sluttid

Rapportering av drivmedel

Branschartikelnummer för fordon och maskin enligt Sveriges Åkerier (SÅ) eller Maskinentreprenörerna (ME)

Drivmedelstyp

Drivmedelsåtgång inkl. enhet

Distans (km) eller arbetade timmar (h)

Motortyp

Använd beräkningsmetod: schablon, journal, automatisk

Andel förnybart

Rapportering av masstransport

Branschartikelnummer för massor enligt Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI) eller Återvinningsindustrierna (ÅI)

Vågsedelnummer

Nettovikt (ton)

Senaste version av branschartikelnummer återfinns på [Branschartikelnummer \(BEAst.se\)](https://www.beast.se)

Rapporteringsintervall

En grundregel för rapporteringen av miljödata är att denna skall ske per levererad tjänst eller transport och dygn, den digitala följesedeln ska skapas senast dygnet efter. Om man t.ex. kör mellan punkt A och punkt B flera gånger på en dag, så går det bra att skicka en följesedel för hela dagens arbete där varje enskild körning redovisas. En grävmaskin som gräver inom ett och samma område under en dag rapporterar per dag. Vissa undantagsfall godkänns. Vissa maskiner som körs mer sällan kan också redovisas mer sällan, längre tidsintervaller får ske utifrån separat överenskommelse.

Rapportering av drivmedelsåtgång

Drivmedelsanvändning kan redovisas enligt tre metoder.

- Journalföring -
Detta används typiskt när man för en tankningsjournal och använder den informationen för att skicka in följesedlar som anger drivmedelsåtgång.
- Schablonvärden
Metoden för att beräkna schablonvärden skall beskrivas vid anmodan.
- Automatisk mätning
Verklig data som hämtas från fordon och maskiner. Denna funktionalitet installeras vanligen i fabrik men utrustning kan även eftermonteras vid behov.

Avgränsning i "Steg 1"

Detta inkluderas inte i kravställningen.

- Transport av maskiner
- Arbetsmaskin eller fordon som sammanlagt används mindre än 20 timmar per år

Följande steg

Trafikverkets inköpsmallar uppdateras två gånger per år. Utvidgning av kraven kommer att ske i samband med dessa uppdateringar. Uppdaterade inköpsmallar påverkar inte befintliga projekt och upphandlingar utan gäller upphandlingar som startar efter ändringsdatumet, om inget annat är överenskommet i respektive projekt.

Övrigt

Införandet av digital miljörapportering innebär i sig inga nya klimat- och miljökrav och ersätter inte heller befintliga krav inom projekten, det är endast ett nytt och effektivare sätt att följa upp de krav som redan idag ställs och ersätter ej andra krav. Det ger samtidigt bättre möjlighet till att styra mot utsatta mål för varje enskilt projekt. För de som inte berörs av kraven eller vill utöka sin rapportering så välkomnas det i form av pilotprojekt.

Den nya digitala miljörapporteringen ersätter inte befintliga krav på uppföljning, detta är ett komplement för att följa upp miljöpåverkan från drivmedelsanvändning och transport av massor.

Här hittar du komplett information för att säkra upp att du skickar dina meddelanden med rätt innehåll och i rätt format: [dokumentation för BEAst Supply 4](#) och "[Avtalsguide – BEAst](#)".

Ytterligare information och frågor

E-post: elsa@trafikverket.se

Web: [Digital miljörapportering](#)

Version

Datum	Version	Ändringslogg
2024-02-01	1.0	Första versionen publicerad
2024-07-04	2.0	<p>Ändring av ordval från <i>projekt</i> till <i>entreprenader</i> i första stycket, rubrik <i>Steg 1</i>.</p> <p>Borttaget <i>projektnummer</i> och <i>Miljötekniska egenskaper</i>, tillägg av <i>start- & sluttid</i> och <i>ÅI</i>, beskrivning av akronym <i>ME</i>, <i>SMBI</i>, <i>SÅ</i> och <i>ÅI</i> i tabell 1.</p> <p>Hänvisning till branschartikelnummer.</p> <p>Ändring av ordval från <i>vara</i> till <i>transporter</i> i första stycket, rubrik <i>Steg 1</i>.</p>